

Marokkanen leren integreren op eigen kracht

Hoge werkloosheid en schooluitval onder allochtonen vormen samen de aanleiding voor de campagne ‘Trendy Maroc Star in NL’ – een methode om de Marokkaanse gemeenschap volwaardig aan de samenleving te laten deelnemen. Kernwoorden: positief denken en zelfreflectie.

Het is een grijze herfst-dag. Het zaaltje kijkt uit op saaie kantoor-gebouwen en de perrons van station Sloterdijk. Het contrast tussen buiten en binnen kon haast niet groter. Zeven Amsterdamse welzijnswerkers volgen samen met hun manager van de stichting Welzijn aan het IJ een training ‘positief denken’. Voor de groep staat Abkader Chrifi, die het initiatief nam voor de campagne Trendy Maroc Star in NL.

‘Ze geloven en investeren niet in zichzelf en de maatschappij. Ik trek me dat persoonlijk aan,’ zegt Abkader Chrifi, zoon van een Marokkaanse gastarbeider. Hij vertelt uitgebreid hoe hij als kansloze drop-out toch carrière wist te maken. Nu is hij projectleider bij het re-integratie-bedrijf Agens, dat voor het organiseren van de campagne een subsidie van 260.000 euro van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontving. Agens trainde inmiddels 350 allochtonen en 230 professionals via de formule; binnenkort zijn 500 artsen van de Arbo Unie aan de beurt.

‘Het gaat om het bewerkstelligen van een mentaliteitsverandering onder Marokkanen. De Marokkaanse gemeenschap kan zich alleen van binnenuit herstellen,’ is zijn overtuiging. Dat is ook het doel van zijn succesformule, die is gebaseerd op westerse denkers, oosterse filosofie en de islam en populair is beschreven in het *Succeshandboek voor Marokkanen*.

Zelfreflectie als basis

De basis voor verandering begint bij zelfreflectie. ‘Hoe is het daarmee gesteld in de gemeenschap?’ vraagt Abkader aan de zeven mannen die met de lastigste groepen jongeren in het Amsterdamse stadsdeel Zeeburg werken en activiteiten als educatie, cultuur en sport, zoals kick-boxen, organiseren. ‘Heel slecht,’ antwoorden de jongerenwerkers, die Marokkaanse, Caribische, Aziatische en Nederlandse roots hebben.

Uit hun verhalen blijkt dat zij zelf ook de nodige hindernissen hebben moeten overwinnen. Maar nu nemen ze als zelfbewuste en humoristische volwassenen deel aan

een gesprek dat henzelf en hun werk raakt. Deze mannen met hun korte haar en kaalgeschoren hoofden vormen een rolmodel voor probleemjongeren om een plek in de multiculturele samenleving te vinden. Hier zit Nederlands hoop in bange dagen. De tweede basisgedachte, gaat Abkader verder, is positief denken. ‘Ontzettend veel mensen hebben een negatief zelfbeeld en een minderwaardigheidsgevoel. Maar als je zelfvertrouwen hebt, ben je minder geraakt als je buurman Marokkanen haat.’ ‘Is dat positief denken niet gemakkelijker gezegd dan gedaan?’ reageert Hakim, die jarenlang agent was tot hij bij de politie vastliep en de overstap maakte naar jongerenwerk. ‘Vaak begint het al bij onze ouders. Het is alsof het erfelijk is en in het DNA besloten ligt dat je een mislukkeling bent.’

Abkader erkent het probleem: ‘Als een Marokkaans kind thuiskomt en zegt dat hij piloot wil worden, is het antwoord: piloot van een ezel zeker. Maar het is mijn missie om allochtonen de weg naar succes te wijzen. Het begint ermee dat je moet openstaan voor succes.’

Slaan is écht slaan

Saïd: ‘Je moet echt aandacht aan de opvoeding van kinderen besteden zodat het probleem niet terug blijft komen.’ Hij kijkt in het rond. ‘Ik neem aan dat iedereen in de zaal klappen heeft gehad?’ Hakim: ‘Slaan is bij ons écht slaan. Met een riem of stok.’ Ook Robert, de ‘witte’ manager, valt in: ‘Ik kon een trap voor mijn achterwerk krijgen.’

Abkader is niet van zijn stuk te brengen: ‘Ouders hebben goede bedoelingen, of ze nu slaan of schreeuwen. Iedereen wil het beste voor zijn kind. Dat is de kracht die

Trainer Abkader Chrifi (rechts) geeft training in 'positief denken'
(foto's: Katrien Mulder)

wij moeten benutten. Wij moeten vanuit oprechtheid en dialoog ouders wijzen op mededogen en liefde. Maar mededogen en liefde zijn taboe in de Marokkaanse gemeenschap. Toch, als je dingen met liefde doet, ga je dat uitstralen. Mensen reageren er positief op als ze zien dat je plezier hebt. Als mensen iets met hart en ziel doen, schieten ze omhoog. Als je eenmaal voor iets hebt gekozen, moet je nooit opgeven. Maar dat is het grootste probleem: 95 procent van de mensen heeft geen vastberadenheid ontwikkeld.'

Saïd: 'Nederlandse jongeren hebben daar minder last van. Wij hebben zoveel tegenslagen gehad dat sommigen er wel sterker van zijn geworden, maar velen zijn afgehaakt.' Hij heeft het punt van discriminatie al een paar keer aangestipt, maar dit is het moment om over zijn eigen ervaringen te vertellen. 'Ik was de beste vrachtwagenchauffeur. Maar na een jaar vertelde mijn baas dat hij voor mij als allochtoon subsidie kreeg. Hij erkende dat ik goed en zuinig reed, maar besloot me te ontslaan omdat

'Allochtonen moeten ook in de spiegel kijken'

Hassan Najja is wethouder (PvdA) bestuurlijke vernieuwing en leefbaarheid in Venray. 'Ik kom veel allochtone jongeren tegen die zoeken naar hun identiteit. Ze hopen die in de Marokkaanse of Turkse cultuur te vinden. Maar dat is een utopie. Hun dilemma is dat ze zich vanuit een minderwaardigheidscomplex terugtrekken in aparte groepjes. Maar allochtonen moeten ook in de spiegel kijken, niet in hun slachtofferrol blijven hangen, en zich afvragen wat hun bijdrage aan de samenleving is. Ze moeten beseffen dat de Nederlandse samenleving niet gericht is op elimineren maar op participeren. 'Ik wil zelf met man en macht bouwen aan actief burgerschap onder allochtonen. Als gemeenten moeten we daarom af van ontmoetingen zoals koekjes bakken, theedrinken en voetballen. Het zijn momentopnames en het werkt niet. Mijn motto: investeer in duurzaamheid.' Op 10 december is op zijn initiatief in

Venray de officiële aftrap van de campagne 'Trendy Maroc Star' in Limburg. 'De campagne betekent dat we samen met jongeren op een positieve manier burgerschap en verantwoordelijkheid stimuleren en daarnaast bijdragen aan een betere relatie tussen allochtonen en autochtonen.'

Dat is hard nodig. In 2002 sloegen Marokkaanse jongeren René Steegmans in Venlo dood. Vlak na de moord op Theo van Gogh ging in Helden een moskee in vlammen op. Najja begint er niet over, want hij wil niet de aandacht op zichzelf vestigen. Maar in Venray werden vier kinderen uit vier gezinnen door rechts-extremisten in elkaar geslagen. Een van de slachtoffers was Najja's dochtertje van acht. 'Je denkt telkens dat die opmars van rechts wel weer wegebt. Totdat bij de verkiezingen bleek dat Wilders een relatief grote aanhang heeft in Limburg. Het blijft je achtervolgen.'

Advertentie

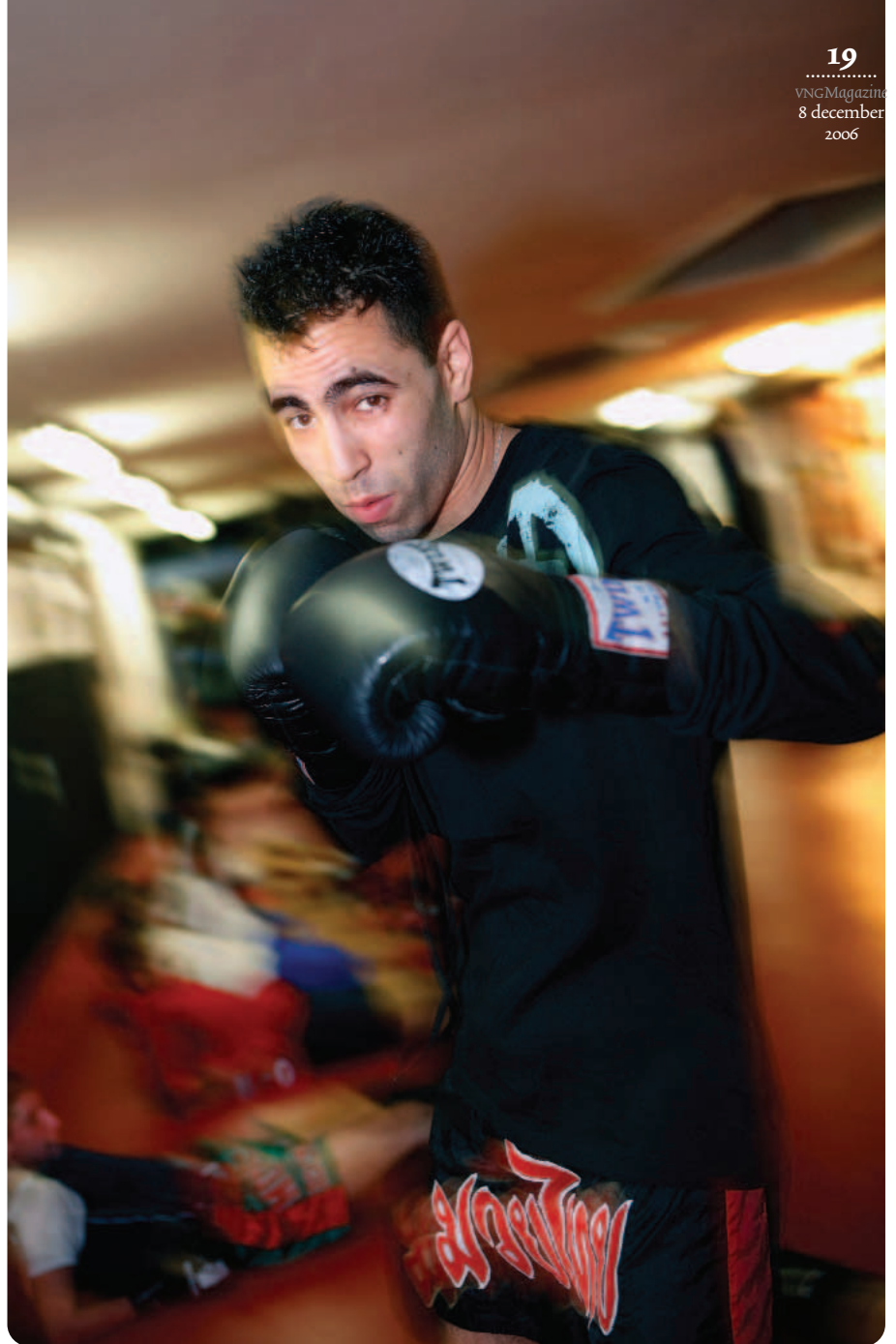
de subsidie ophield. Bovendien wilden alle klanten een Nederlandse chauffeur. Ik was zwaar beledigd. Het heeft twee jaar geduurd voordat ik er overheen was.’
 Abkader: ‘De werkelijkheid is hard, maar we moeten incasseren en doorgaan. We moeten op zoek naar de kracht van het positief denken en zelfvertrouwen.’
 Hakim: ‘Theoretisch is dit allemaal mooi, maar of het met onze jongeren werkt?’

De weg van het optimisme

Telkens als het gesprek op negatieve ervaringen komt, slaat Abkader zo snel mogelijk de weg van het optimisme in. Heeft iemand een inspiratiebron? Hakim neemt het woord. Anderhalf jaar geleden ging hij met een jongen mee die zich opnieuw op school wilde laten inschrijven. ‘Hij zag er uit als een straatschoffie. Als ik de decaan was geweest, zou ik na één blik hebben besloten hem niet binnen te laten. Maar die decaan ging twee stappen lager staan en gaf die jongen daardoor het gevoel: je bent iemand. Ik schrok dat een man met zoveel invloed en macht, zich zo klein maakte om een jongen de kans te geven zich te bewijzen.’

Abkader: ‘Als mens maakte hij zich groot. Dat is heel mooi.’ Hij pakt een groene stift en tekent een poppetje op de flip-over. Bij het hoofd schrijft hij ‘ratio’. Rond de hartstreek ligt de ‘emotie’. Bij de buik schrijft hij ‘ziel’, die wordt gedefinieerd als: compleet, kracht, zuiver, goedheid, intuïtie, liefde en rust. ‘Als professionals hun allochtone cliënten alleen op het niveau van de ratio benaderen, zullen ze hen nooit bereiken. De allochtone cliënt reageert namelijk vooral vanuit emoties.’ Op de flip-over schrijft hij de gevoelens die dan de boventoon voeren: frustratie, zelfminachting, boosheid, teleurstelling, angst en haat.

Het gaat er volgens Abkader om mensen in de kern te treffen. ‘Als een jongere hoort dat jij vanuit jouw inspiratiebron werkt, raak je zijn ziel. Dat is een kosmische wet. Hierna kun je iets in beweging brengen. Het is een krachtbron die zo groot is, dat er geen woorden voor zijn.’ De stoere jongerenwerkers knikken terwijl de boodschap steeds spiritueler wordt. ‘Ik geef deze trainingen ook aan Nederlanders. Met hen heb ik hele discussies over vaagheid en abstracties. Maar allochtonen voelen het meteen aan,’ zegt hij.

Jongerenwerkers organiseren activiteiten zoals kickboxen

Cynisme smelt weg

Het is tijd voor de evaluatie. De jongerenwerkers vertellen dat hun aanvankelijke cynisme over een zoveelste training is weggesmolten. ‘Het is jammer dat ik er niet eerder mee in aanraking ben gekomen, want dan was ik nu misschien manager geweest,’ zegt Saïd. Hij heeft ook nieuwe inzichten voor zijn werk. ‘Ik zal jongeren zachter en met meer liefde tegemoet treden. Het is belangrijk dat jongeren slagen. Voor hen, maar ook voor mij.’ Kenneth hoopt dat de titel ‘Trendy Maroc’ wordt vervangen door de ‘Nieuwe Neder-

lander’. ‘Volgens mij gaat het met de Nederlanders ook helemaal niet goed. Je moet aan twee kanten werken,’ zegt Erik. ‘Als je het woord Marokkaans uit de titel schrapt, wordt je verhaal een echt succes,’ adviseert Rismé.

Het succes ligt op straat. Succeshandboek voor Marokkanen. Abkader Chrifi. Speciaal voor de campagne verscheen de tweede druk met als titel: *Het geheim van de Trendy Maroc Star in NL.*

Meer info: www.trendy-maroc-star.nl.